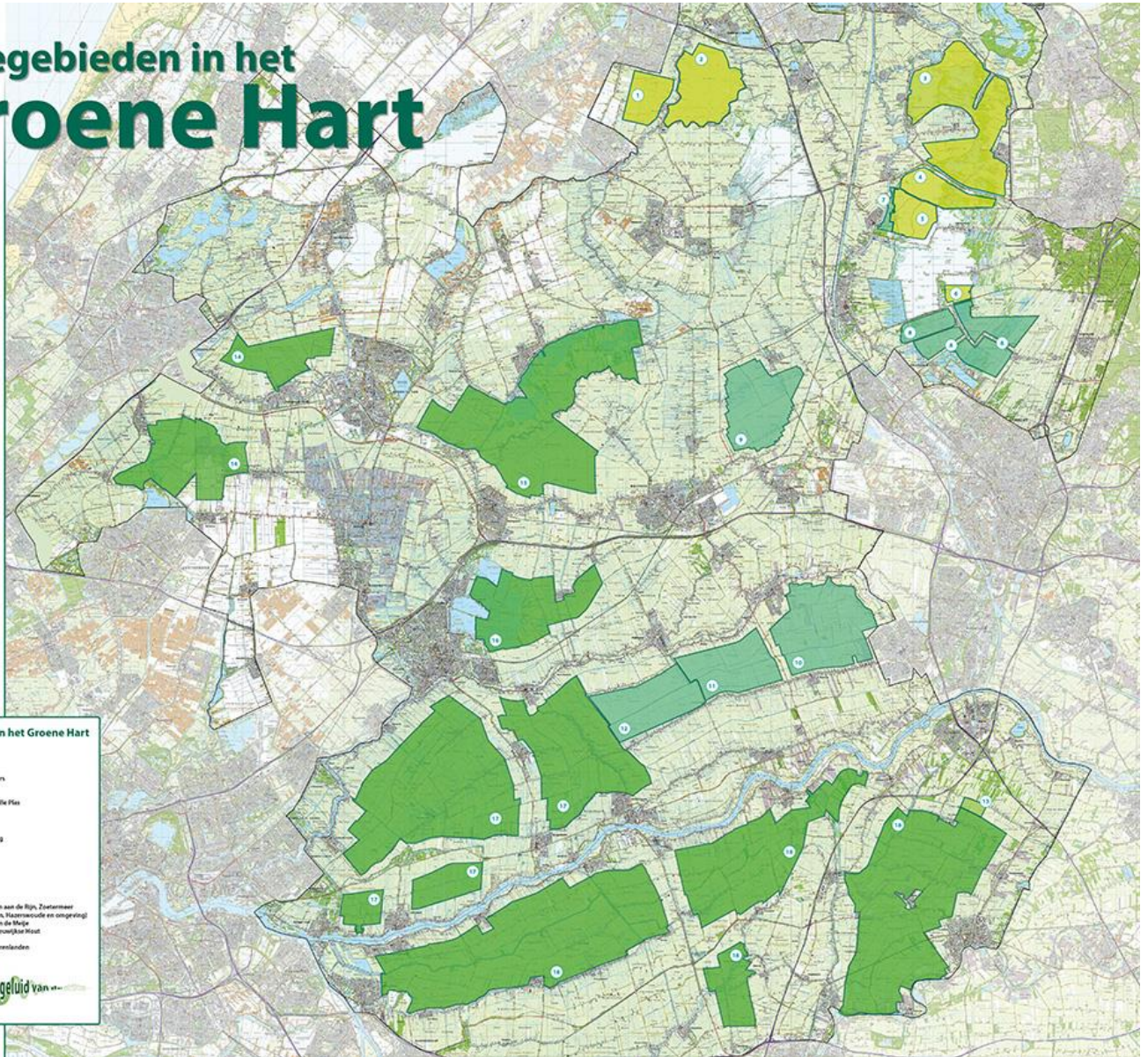

In dit boekje staan de teksten achter de QR codes

Het geluid van de stilte

Stiltegebieden in het Groene Hart

Stiltegebieden in het Groene Hart

Noord-Holland

- 1 Bovenkerkpolder
- 2 Polder De Rinde Hoop
- 3 Vochtplassen en -polders
- 4 De Wipde Bijk
- 5 Landverremsel ples
- 6 Bovenkerkester- of Stille Plas

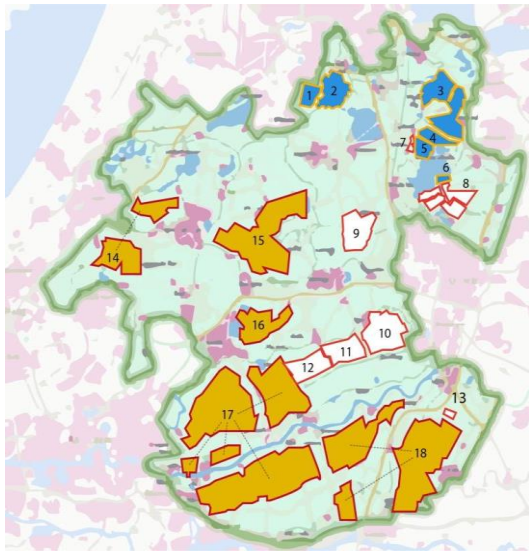
Utrecht

- 7 Landverremsel ples
- 8 Westbroek en omgeving
- 9 Koedingers/Teclop
- 10 Bissland Broek
- 11 Wilhelms/Terwulpe
- 12 Hoendag/Hubbek
- 13 Het en Bontop

Zuid-Holland

- 14 Orlinhoek IJden, Aijkem aan de Rijn, Zoutmeer
- 15 Broedmarkt aan den Rijn, Hazemacode en omgeving
- 16 Bovenkerke plassen en de Muje
- 17 Bovenkerke plassen, Bovenkerke Hout
- 18 Krijpsterwaard
- 19 Afdelingswaard/Vijvervelden

De expositie gaat in op de beleving van de bezoeker in een stiltegebied. Wat kan je er verwachten? Welke planten en dieren vind je er? Wat doet de overheid er aan om de gebieden te behouden? En wat betekent (gebrek aan) stilte voor je gezondheid?

Op de kaart staan 18 stiltegebieden aangegeven. Aangewezen door de drie provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland om de relatieve stilte en specifieke natuur te beschermen. In het Groene Hart kunnen we bovendien 10 verschillende landschappen herkennen met een eigen karakter en eigen kenmerken. Achter de QR codes vind je een korte omschrijving van deze landschappen. In deze expositie worden nog aanvullend 10 oasen van rust onder de stiltegebieden uitgelicht op een banner.

Voor het maken van wandelingen in enkele van deze gebieden zijn aparte QR codes te downloaden, zie daarvoor de aparte flyer voor de wandelingen.

Amstelland, gelegen langs de rivier de Amstel ten zuiden van Amstelveen

Het stiltegebied Amstelland ligt langs de rivier de Amstel ten zuiden van Amstelveen. Op korte afstand van de stad vind je een weidegebied met smalle verkavelingsstroken en lintbebouwing in een veenstromenlandschap en een droogmakerij. Een deel van de plas die is ontstaan door de turfwinning is niet drooggelegd en vormt de Vinkeveense plas.

Uniek voor dit gebied zijn de bovenlanden, de niet ingepolderde en daardoor hoger gelegen gronden direct langs de Amstel, de Drecht en Kromme Mijdrecht. Bijzonder in dit gebied is het stiltegebied De Ronde Hoep.

De Vechtvallei, een overgangsgebied tussen veenstromen naar het Hollands-Utrechtse plassengebied

De Vechtvallei vormt de overgang van het veenstromenlandschap in het westen naar het hollands-utrechtse plassengebied. Een groot deel van het gebied bestaat uit een uitgebreid stelsel van sloten en smalle kavels in gebruik als veenweidegebied en hier en daar fruitboomgaarden. Langs de Vecht vinden we veel landgoederen met fraaie zomerverblijven voor de Amsterdamse regenten.

Hollands-Utrechts plassengebied, erfenis van de turfwinning met plassen en legakkers

Van Muiden tot Maarsseveen vinden we aan de oostzijde van de Vecht veel plassen, ontstaan door de turfafgraving. De stroken waarop de plaggen te drogen werden gelegd zijn nog duidelijk zichtbaar. In dit gebied liggen ook twee droogmakerijen: hier werden de plassen die na de veenafgraving zijn ontstaan droog gepompt. Dit hele gebied kent een hoge natuurwaarde en is grotendeels in ons nationale natuurnetwerk opgenomen. Aan de oostzijde gaat het plassengebied over in het Gooi: een zandrug gevormd in een van de ijstijden. Het stiltegebied Loenderveense plas is een parel voor dit landschap.

De Utrechtse Venen, land van de grutto en smalle kavels tussen de vele sloten

De Utrechtse Venen beslaan een groot gebied ten noordwesten en westen van Utrecht, tussen Vecht en Nieuwkoopse plassen in het zuiden begrensd door de Hollandse IJssel. Een veengebied met zijn kenmerkende smalle kavels en vele sloten. Door de grotere afstand tot de grote steden is dit gebied rustig en open. De veenbodem in dit gebied zakt vrij sterk en kent veel natte stukken. Kieviten en grutto's ervaren hier de voorwaarden om te broeden en hun jongen te laten overleven. Ook veel watervogels komen hier fourageren. In dit gebied ligt ook het stiltegebied de Wijde Blik. Als een parel is het stiltegebied Teckop tussen Kockengen en Kamerik uitgelicht.

Utrechtse Waarden, weide, moeras, uiterwaarden

Het gebied onder Woerden en de Lopikerwaard is een veenweidegebied met open polders, langgerekte weilanden, sloten, veenstromen en knotwilgen. De bodem zakt relatief minder snel. (NMU, 2016) Midden in het gebied ligt een strook met moerassen en bloemrijk grasland. Trekvogels, steltlopers, roofvogels, lepelaars, purperreiger en zilverreiger zijn hier in grote getalen te zien. Langs de Lek liggen zeer bloemrijke en vogelrijke uiterwaarden. Midden in het grote stiltegebied ligt het natuurgebied Willeskop.

Hollandse Plassen, waar veenplassen afgewisseld worden door droogmakerijen

De Hollandse Plassen liggen in het noorden van Zuid-Holland. Daar wisselen de droogmakerijen af met een aantal Hollandse Plassen: Braassemermeer, Kagerplassen, Westeinder Plassen en Nieuwkoopse Plassen. De door turfwinning ontstane veenplassen worden omringd met niet drooggelegde bovenlanden. Langs de Oude Rijn ligt een strook veenstromenlandschap. Hier ontmoeten veenpolders en veenplassen elkaar in een landschap van rietkragen, veenriviertjes, sloten en weidse polders, boezems en veel windmolens die nog steeds in gebruik zijn. De Nieuwkoopse plassen en de Meije vormen een natuurgebied. Bijzonder is het stiltegebied van de Nieuwkoopse plassen.

Land van Wijk en Wouden, een nieuw bos en wijde polders ten zuiden van de Oude Rijn

Het gebied met dit landschap wordt begrensd door een veenstromenlandschap en een veengebied met een smalle verkaveling. Rond Boskoop maakt het weidelandschap plaats voor boomkwekerijen. Rond Zoetermeer en langs de Rotte vinden we droogmakerijen. Aangrenzend krijgt het nieuw aangelegd Bentwoud vorm. In het gebied krijgt recreatie veel ruimte. Bijzonder is het stiltegebied De Wilck waar vele vogels broeden.

Midden-Holland, ruimte voor water- en weidevogels

In het midden van het Groene Hart ligt tussen Oude Rijn en Hollandse IJssel, Gouda en Woerden de regio Midden-Holland. Een open veengebied met de Reeuwijkse plassen, het natuurgebied de Wiericke, smalle kavels en veel rust. Het gebied biedt veel kansen voor de weidevogels kievit en grutto mede door het natuurvriendelijke beheer van een aantal boeren. In dit landschap ligt een stiltegebied dat het oostelijke deel van de Reeuwijkse Plassen en het weidegebied omvat. Dit stiltegebied hebben we niet speciaal uitgelicht.

Krimpenerwaard, een oase van rust en ruimte

De Krimpenerwaard is een polder tussen de Lek, Hollandse IJssel en de Vlist. Het is een oase van rust en ruimte. De bodem van dit veengebied zakt snel, waardoor de grond relatief nat is. Ook in dit gebied krijgen kievit en grutto de kans om te broeden. De ruilverkaveling heeft nog weinig invloed gekregen op het landschap. Als parel is gekozen het gebied rond het riviertje de Vlist, ondanks de soms voorkomende verstoring veroorzaakt door motorrijders en de puinbreker.

Alblasserwaard/Vijfheerenlanden, een groot gebied in het zuiden van het Groene Hart

In het zuiden van het Groene Hart ligt het enorme gebied Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Het is ingeklemd tussen de Lek, de Noord, de Linge en de Merwede. Beide waarden kennen oude bewoningslinten met veel monumentale boerderijen. Rivieren en kreken hebben hier oude zandruigen en donken achtergelaten. Een kleilaag bedekt het veen. Veel boerderijen hebben hun eigen hoogstamboomgaard. Alblasserwaard is meer open met bredere kavels. Vijfheerenlanden kent meer afwisseling met veenstromen, grienden en bossages. De Zouweboezem en Kinderdijk zijn natuurgebieden waar o.a. de purperreiger broedt. Op de grens met Gelderland liggen de Linge (zuiden) en het natuurgebied Diefdijk (oosten). Het stiltegebied van de Brandwijkse Polder, inclusief het riviertje de Donk en de Molentocht zijn karakteristiek voor het westelijk deel. Het stiltegebied Zouweboezem ligt meer aan de oostkant van dit landschap.

De drie informatiezuilen geven informatie stilte en wat daarbij komt kijken.

A. Uitleg/begrippen

1. Wat is een stiltegebied?
2. Hoe zijn stiltegebieden beschermen?
3. Hoe worden stiltegebieden in het Groene Hart beschermd?

B. Belang van stilte

1. Belang van Stilte
2. Stilte en gezondheid
3. Stilte en biodiversiteit

C. Stiltebeleid

1. Stiltebeleid in Nederland
2. Stiltebeleid in de stad
3. Stilte begint bij je zelf

Aanvullend zijn vier korte filmpjes van de Randstedelijke Rekenkamer te bekijken.

<http://www.stiltegebiedeninderandstad.nl/#modal-header-video>, wat kan de provincie doen?;

<http://www.stiltegebiedeninderandstad.nl/#modal-video-1> over het loslaten van stiltegebieden;

<http://www.stiltegebiedeninderandstad.nl/#modal-video-2> over het behouden van stiltegebieden;

<http://www.stiltegebiedeninderandstad.nl/#modal-video-3> over benutten van stiltegebieden.

Op zuil a staat op een van de vlakken aanvullende informatie achter een QR code.

Wat doet de provincie?

In met name de provincies Utrecht en Noord-Holland zijn stiltegebieden opgeheven. Omdat de geluidbelasting te hoog was door uitbreiding van Schiphol. De provincie Noord-Holland acht stiltegebieden van belang voor een gezonde verstedelijking en wil betere handhaafbaarheid van de stilte in de door haar aangewezen gebieden.

In de provincie Utrecht wordt de handhaving actief georganiseerd, de uitvoering ligt tevens bij lokale organisaties als politie, RUD (Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, terreinbeheerders en bijzondere opsporingsambtenaren. Het beleid is gericht op behoud van stilte: nieuwe lawaaierige activiteiten en gedragingen zijn verboden. Toch is de stilte met circa 6% afgenomen. De provincie heeft het voornemen meer bekendheid te geven aan de kwaliteit van de gebieden.

In de provincie Zuid-Holland zijn vanaf 1990 stiltegebieden aangewezen. Inmiddels zijn veel regels geschrapt uit de Provinciale Milieu Verordening. Relatief veel wordt toegelaten en maximaal toegestane geluidsniveaus zijn niet omschreven.

Het opstellen van een ontwikkelingsplan voor stiltegebieden lijkt van algemeen belang om de bedreigingen van de stiltegebieden te keren. Behoud en bescherming van stilte is één facet. Vastleggen van kwaliteitseisen, criteria en regels is dan noodzakelijk. Alle provincies willen meer bekendheid geven aan de stiltegebieden. Beleving en ontwikkeling zouden in een gezamenlijk plan van aanpak van provincies, gemeenten, terreinbeheerders en gebruikers moeten worden neergelegd.

Zonder regels en beleid valt er weinig te handhaven in stiltegebieden, zonder bekendheid weten te weinig mensen dat er stilte te beleven valt.

Op een van de vlakken van zuil b staat een QR code met de volgende aanvullende informatie.

Stilte en gezondheid

Zonder maatregelen, met het huidige beleid en de huidige handhaving, is herrie binnen twintig jaar het milieuprobleem met de grootste negatieve invloed op de volksgezondheid in Nederland. Dat stellen milieu- en geluidskundigen in het NTR-wetenschapsprogramma *De Kennis van Nu*. De verstedelijking, toenemende verkeersdruk en technologische vooruitgang produceren steeds meer lawaai. Ook wordt het steeds moeilijker om de geluidsoverlast te ontvluchten.

Wetenschappelijk is bewezen dat de medische effecten meetbaar zijn. Mensen kunnen volgens de Gezondheidsraad en het RIVM ziek worden van herrie en daar zelfs aan overlijden. "Als je lang wordt gehinderd door geluid, dagen of jaren achter elkaar, gaat je bloeddruk omhoog. Dat kan leiden tot hartziekten en een hartinfarct. Het is wetenschappelijk bewezen dat er mensen dood gaan door lawaai", zegt Fred Woudenberg, geluidsexpert bij de Gezondheidsraad.

Twee Banners met ieder drie beroepen die in het Groene Hart uitgeoefend worden en die verbonden zijn met stilte.

Achter zes verschillende QR codes vindt u de verhalen van deze mensen.

De imker

In de tuinderij van zijn vader zag Chris van Iersel voor het eerst een bijenzwerm. Hij vond het fascinerend hoe het bijenvolk door een in wit gestoken imker met veel rook in een korf werd opgevangen. Hij vroeg zich af hoe het er binnen in zo'n korf met al die bijen uit zou zien. Die nieuwsgierigheid naar de werking van de natuur en de rol die de bijen daarin spelen is nooit verdwenen en vijftientig jaar geleden besloot hij een cursus te volgen om zelf bijen te gaan houden. Zijn volken staan in Woerden, bijvoorbeeld in het Brediuspark. Van Iersel is daar voor wandelaars een vertrouwde verschijning. Hij gebruikt geen imkerpak. "Niet nodig als je in alle rust werkt met de bijen". Maar al te graag geeft hij uitleg aan geïnteresseerden over de koningin en al die duizenden bijen die elk een eigen taak hebben.

Gek genoeg stelt van Iersel dat het Groene Hart eigenlijk te groen is. "Te veel gras en monocultuur. Tegenwoordig gedijen de bijen beter in een omgeving met veel tuintjes en openbaar groen. Daar zijn de bloeiende planten, struiken en bomen te vinden. Bijen hebben gevarieerd voedsel nodig." Is het imker vak in de loop der jaren veranderd? "Vroeger werden de volken in korven gehouden. Om de honing eruit te krijgen werd een volk 'geslacht'. Het verwijderen van de bijen uit de bijenkorf. Vandaag de dag werken wij met deelbare kasten. Bijen kocht je vroeger op de jaarlijkse bijenmarkt, maar dat doe je nu via internet."

De Jager

Jagen is wellicht een van de oudste beroepen in de geschiedenis, maar er zijn vandaag de dag niet veel beroepsjagers meer. "Vroeger had het vlees van wild een waarde, maar die tijd is voorbij," zegt Eduard van Adrichem. "Ik jaag veel op ganzen om de populatie beheersbaar te houden, maar ik kan ze aan de straatstenen niet kwijt. Het vlees wordt te weinig gegeten, want wat de boer niet kent... Maar als jager gaat het mij tegen mijn natuur in, dieren te schieten die niet worden gegeten." Van Adrichem merkt weleens dat er een anti-jacht gedachte leeft, men vindt het zielig. "Er wordt soms meer wild gedood door verkeer dan door de jacht. Als je verantwoord jaagt, verdwijnt het wild niet."

Zijn de geweren in de jaren veranderd? "Haast niet. Die uitvinding was toen zijn tijd ver vooruit. Alleen bestond de hagel in de patronen toen uit lood en nu uit ijzer. Ik vind dat ballistisch gezien geen voortuitgang, want het maakt het de jager moeilijker om wild in een keer dodelijk te treffen." Om jager te worden moet je een overheidskursus doorlopen, maar dat is slechts theorie. Hij maakt aspirant-jagers bekend met de praktijk. Ze gaan dan een aantal dagen met hem op pad en ze leren naast jagen ook het wild villen, schoonmaken en hoe je er het best mee kunt koken. "Eigenlijk bestaat de gewone jacht niet meer. Je mag alleen nog een dier bejagen als het overlast veroorzaakt. Schadebestrijding heet dat. Je wil niet weten hoe veel paperassen en ontheffingen er nodig zijn om mijn werk te kunnen doen. De overheid maakt het je bijna onmogelijk door alle regelgeving."

De muskusrattenvanger

Lang geleden werden ratten gezien als de verspreiders van de zwarte dood, de pest. Nu wordt een andere soort rat, de muskusrat, gezien als een pest. Deze ratten leven in oevers, zij kunnen met de gangen die ze graven een dijk onstabiel maken, waardoor water weglekt. Jan van Santen is een muskusrattenvanger en probeert dat te voorkomen. Zevenentwintig jaar werkt hij als muskusrattenvanger. Door een cursus Groen te volgen kreeg hij met alle facetten van het bestrijden van de rat te maken.

'Muskusratten zijn van origine geen inheemse diersoort. Ze hebben maar weinig natuurlijke vijanden, dus hun aantal nam explosief toe,' verduidelijkt van Santen. 'Een muskusrat kan in een seizoen wel drie à vier keer een nestje jongen werpen. Van elk nest worden zo'n zes jongen

grootgebracht. Die zes kunnen zich in datzelfde jaar weer voortplanten. Je begrijpt dat dat uit de hand gaat lopen. Daarom moeten ze worden bestreden.'

De Rietsnijder

De kennis van het riet oogsten heeft Willem Beijeman meegekregen van zijn vader. "We zijn een familie van vissers, jagers en rietsnijders, dus echte buitenmensen." Bijna zijn hele leven zit Beijeman in het riet.

Zijn werkterrein ligt onder andere in de rietlanden van de Nieuwkoopse Plassen. Vanaf mei komen de nieuwe rietscheuten tevoorschijn en de plant groeit door tot september. Pas in de winter komt Beijeman in actie, want eerst moeten de bladeren van de stengels zijn gevallen. Voor het vogelbroedseizoen begint is de oogst binnen. 'Mijn vader werkte in zijn beginjaren nog met een zeis om het riet te snijden. Ook het bundelen en uitkammen, dat is het verwijderen van plantenresten uit het riet, was puur handwerk. Nu maak ik gebruik van machines, wat betekent dat ik sneller kan werken en meer hectare kan oogsten op een dag.'

Het riet van hoge kwaliteit wordt verkocht aan de rietdekkersbedrijven. Het onrendabele riet wordt met behulp van subsidies ook gesneden. De rietlanden hebben namelijk een unieke flora en fauna, als je een paar jaar niet oogst komen er steeds meer bomen en groeit de plas dicht. uiteindelijk ontstaat er een boslandschap. Veel vogels huizen graag in jong riet, andere vogels juist in overjarig riet. Ieder jaar wordt dus een deel van het riet weggesneden. 'We doen dus ook een brok natuurbeheer. Het lijkt alsof de plassen puur natuur zijn, maar in wezen is het een cultuurlandschap, door mensenhanden gemaakt.'

De innovatieve schipper

"Motor uit en varen met alleen het geluid van de natuur". Aan de Vinkeveense Plassen ligt jachthaven Winkeloord. Cock Griffioen, de eigenaar, heeft het bedrijf overgenomen van zijn ouders. Zij hadden een boerderij, maar verhuurden 's zomers bootjes aan recreanten. Langzamerhand is dat toen uitgegroeid tot een jachthaven. Cock vaart uiteraard veel op de plassen. 'Die zijn in de loop van de tijd wel veel veranderd. Jammer genoeg is een groot deel van de vroegere turfakkers verdwenen door de zandwinning die nodig was voor de bouw van de Bijlmer. Daardoor is een grote open plas ontstaan, maar voordeel is dan weer dat je daar prima kunt zeilen.' Als ondernemer zijn de plassen niet alleen zijn broodwinning, hij voelt zich er ook verantwoordelijk voor. 'Het is een heel karakteristiek gebied, met veel geschiedenis en dat maakt het ook zo aantrekkelijk. Dat moet je niet te veel willen veranderen.'

De vraag naar 'groen en geruisloos' varen nam toe en de haven heeft daarom meerdere elektrische sloepen in de verhuur. Een goede ontwikkeling vindt de jachthaveneigenaar. Zelf gaat hij nog een stapje verder: een aantal jaren geleden heeft hij een oude, negentien meter lange pakschuit gekocht en helemaal verbouwd tot een schip met de nieuwste technische, duurzame snuffjes. Op druk water vaart de boot met de naam *De Griffioen* op de dieselmotor. Deze motor laadt tijdens het varen accu's op, zodat op elk gewenst moment kan worden overgeschakeld op elektrisch varen. In een mooi vaargebied gaat de motor dus uit. 'Dan hoor je alleen de geluiden van water tegen de romp en de natuur.... schitterend!'

De Griffioen is ook te huur als B&B. Gasten kunnen zelf kiezen waar ze willen liggen op de plas. Alles wat verder nodig is vind je aan boord. De ultieme manier om van de Vinkeveense Plassen te genieten. www.winkeloord.nl

De Diëtiste en Natuurvoedingskundige

De belangstelling voor gezond eten en de relatie met de vier seizoenen en de natuur kwamen bij **Carla Glorie** niet helemaal uit het niets: haar opa was groenteteler. Die interesse vertaalde zij in een opleiding tot diëtiste. Jarenlang werkte Carla op de kwaliteitsafdeling van een grote cateringorganisatie waar zij onder andere meewerkte aan het beleid voor gezonde voeding binnen bedrijfs- en institutionele catering. Nu runt ze haar eigen organisatie *De Dansende Boom*. Haar missie is moeilijk in één woord te vatten. 'Gezond eten is de basis voor een gezond lichaam en een gezonde geest. We zijn die basis, de pure voeding volgens het ritme van de natuur, een

beetje kwijtgeraakt en vooral kinderen krijgen dit niet meer mee. Het is beter voor je lichaam om net als vroeger te eten wat het jaargetijde te bieden heeft. Dus kool in de winter en tomaten in de zomer, meegaan in het ritme van de natuur. Moeten we per se aardbeien uit Kenia willen eten in de winter? Het is beter het lokale aanbod te consumeren, dus streekproducten. Dat is ook beter voor het milieu en de aarde. We hebben er tenslotte maar één, dus laten we er zuinig op te zijn.' Carla heeft een groot aanbod workshops voor zowel jong als oud. Zo trekt ze er met de deelnemers op uit om wilde planten te plukken waarmee vervolgens een maaltijd wordt bereid. 'Paardenbloemen, knopkruid en zevenblad kunnen prima in een salade of pesto worden verwerkt en van brandnetels kun je heerlijke soep maken. Maar je moet wel kennis van zaken hebben want niet alles is eetbaar', waarschuwt Carla.

Zelf eet ze groente, fruit en wilde planten uit haar biologisch moestuin. Voor haar is natuur niet alleen voeding maar ook welzijn, rust en inspiratie. www.dedansendeboom.nl

10 Oasen van rust uitgelicht

De Ronde Hoep is een polder die tegen Amsterdam aanligt.

Doordat de Amstel de bebouwing scheidt van de polder is hier een uniek stiltegebied ontstaan. De polder is ontgonnen in de 11e en 12e eeuw en heeft de vorm van een spinnenweb. De afwateringsloten werden hier vanaf een centraal punt in alle richtingen gegraven.

In de winter is dit gebied belangrijk als foerageergebied voor verschillende soorten ganzen en voor purperreigers en lepelaars uit nabijgelegen wetlands. Als broedgebied broeden hier o.a. de krooneend en de roerdomp.

Loenderveense plas is een uniek stuk oer-Hollandse natuur.

(Op de kaart is het stiltegebied nummer 5 en 7, gelegen in zowel Noord-Holland als in Utrecht, Landschap is Hollands-Utrechts plassengebied)

Een deel van het beschermde natuurgebied wordt gevormd door de Waterleidingplas. Deze Waterleidingplas is een door kaden afgescheiden deel van de Loenderveense Plas, gelegen tussen Loenen aan de Vecht en Oud-Loosdrecht in de gemeente Wijdmeren. De Loenderveense Plas wordt gerekend tot de Loosdrechtse Plassen, maar is afgesloten voor recreatief gebruik. De Waterleidingplas heeft een oppervlakte van ruim 150 hectare.

Een gedeelte van het drinkwater voor de bewoners van Amsterdam en het Gooi wordt door Waternet uit dit gebied gehaald.

De Loenderveense plas is ook een ideale broedplek voor bijzondere watervogels zoals de purperreiger, zwarte stern en de krooneend. Zelfs ijsvogels kun je hier zien. Dit gebied kunt u tijdens een wandelexcursie onder leiding van een boswachter bezoeken. Waternet verzorgt naast wandelexcursies ook vaarexcursies op een stille elektrische boot.

Teckop

Namen eindigend op cop, kop of koop verwijzen naar de middeleeuwse ontginning van het veenlandschap. Vanuit een dijk of rivier werd in smalle stroken door de boeren veenmoeras omgezet in akkerland. De slootjes moesten het water uit de grond onttrekken. Echter daarmee zakte ook de bodem weer omdat het veen als een droge spons krimpt. Akkerland werd weiland. Vervolgens werd het water met molens uit de polder gepompt naar een boezem die het water moet afvoeren naar de grotere rivieren. Zo is onze bodem steeds verder gedaald en liggen de watergangen overal boven de weilanden. Behalve op de kleine niet ontgonnen restanten van het oude veen.

In het gebied tussen Kamerik in Kockengen kunt u volop genieten van het landschap dat is ontstaan door de eeuwen heen. U kunt er volop wandelen en fietsen.

Willeskop

Willeskop, gelegen in provincie Utrecht, was een polder maar wordt nu ontwikkeld als natuur. Het is een moerasgebied waar we planten als de echte koekoeksbloem en de zwanenbloem kunnen vinden. Een typische moerasvogel hier is de zeldzame ralreiger. In voor- en najaar vormt het een rustplek voor duizenden trekvogels. In het hele jaar vinden roofvogels en uilen hier hun voedsel. Het gebied heeft een wandelroute en een uitkijktoren waar u goed zicht heeft op flora en fauna.

Polsbroek

Het gebied Hoenkoop en Polsbroek heeft een oppervlak van circa 1100 hectare en is bijna geheel stiltegebied. In Polsbroek komen verschillende waterlopen bijeen, elk met hun eigen karakter, wat waterknoop Polsbroek vormt. Het water dat de Lopikerwaard vanuit Vlist binnenkomt, is het water langs de Slangeweg. Het houdt de sloten in Polsbroek op niveau om te voorkomen dat de fundering van gebouwen verzakt.

In dit veenweidegebied is recreatie goed mogelijk. Er zijn wandel-, fiets- en kanoroutes. Een wandelroute loopt door het grensgebied van de provincies Zuid-Holland en Utrecht en gaat door het meest stille gebied van het Groene Hart. Autoverkeer en bebouwing zijn op grote afstand van het gebied. Vanaf de Waterknoop Polsbroek kunt u ook met een kano een tocht maken.

De Wilck,

Het veenweidegebied tussen Hazerswoude-Dorp en Zoeterwoude is een van de oases in het Groene Hart en behoort tot beschermd natuur- en stiltegebied. Het dankt zijn naam aan het riviertje met dezelfde naam dat er vroeger stroomde. Een mooie plek voor vogels om te broeden en tijdens de trek om bij te komen. In het voorjaar kunnen er in het bloemrijke grasland, dat soms maar 100 hectare is, wel 90 paren grutto's broeden. Kleine zwanen die zomers in het hoge noorden broeden rusten in de winter in dit gebied uit.

Nieuwkoopse plassen

Een uniek stukje nog levend laagveenmoeras. Hier groeit het land heel langzaam weer aan. Er leven schuwe moerasvogels, de lepelaar vindt er zijn voedsel en de otter heeft zich er (voorzichtig) gevestigd. Je kunt er wandelen en fietsen, maar vooral ook varen met de fluisterboot.

De Vlist

Het oude veenriviertje de Vlist loopt van de Lek naar de Hollandse IJssel. De Vlist werd gebruikt als boezem voor de afwatering van de omliggende polders. Het wordt nu omzoomd door smalle kronkelende wegen (zeer geschikt voor wandelen en fietsen) in een oer-Hollandse landschap. Vanuit Haastrecht kunnen kanovaarten worden gemaakt. De gebieden zijn altijd toegankelijk. Storend in dit gebied zijn de motorrijders en de puinbreker die de stille doorbreekt.

Zouweboezem

De Zouwe is een lokale naam voor de Oude Zederik. Deze werd vanaf de 13^e eeuw gebruikt als afwatering voor de polders in Vijfheerenlanden.

Dit riviertje wordt omzoomd door zegge en rietmoerassen, wilgengrienden en elzenbroekbos. In de aanliggende polder Achthoven ligt blauwgrasland; de ideale omgeving voor riet- en weidevogels. Het is de belangrijkste broedplaats voor de purperreiger.

De Donk/Brandwijk

(Op de kaart is op de kaart stiltegebied nummer 18, gelegen in Zuid-Holland, Landschap Alblasserwaard westelijk deel)

De ruimte van Alblasserwaard komt het beste tot zijn recht bij een wandeling of fietstocht langs de weteringen die oost-west door de waard lopen. De Grote of Achterwaterschap ligt in een leeg land en eindigt uiteindelijk door tot Kinderdijk. Slechts een gehucht ligt aan dit water: De Donk. De naam verwijst naar de zandduin die hier is ontstaan uit het neergeslibde zand van oude krekens en rivierarmen. In een strenge winter is dit het mooiste deel van de molentocht. Maar zomers kun je hier in alle rust genieten.
